

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/205/2020
Identifikačné číslo spisu: 8107200926
Dátum vydania rozhodnutia: 28.09.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8107200926.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ K. I., bývajúceho v K., 2/ D. P., bývajúcej v K., 3/ F. N., bývajúcej v K., 4/ S. N., bývajúceho I., všetci zastúpení JUDr. Martinou Kožárovou Jenčovou, advokátkou, so sídlom v Prešove, Slovenská 69, 5/ M. H., bývajúcej v K., zastúpenej Z. H., bývajúcim v H., proti žalovanému Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s., so sídlom v Košiciach, Komenského 50, IČO: 36 570 460, zastúpenému Advokátska kancelária JUDr. Peter Kerecman spoločnosť s ručením obmedzeným, so sídlom v Košiciach, Rázusova 1, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 15C/9/2007, o dovolaní žalobcov 1/ až 4/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 21. februára 2019 sp. zn. 9Co/156/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj ako „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 21. júna 2018 č. k. 15C/9/2007-595 zamietol žalobu a žalobcov 1/ až 5/ zaviazal spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 50 %. Svoje rozhodnutie odôvodnil tak, že v prejednávanej veci sa žalobcovia 1/ až 5/ (ďalej aj „žalobcovia“) domáhali určenia svojho vlastníckeho práva k označeným novovytvoreným parcelám na základe chyby z minulosti spočívajúcej v nezosúladení geometrických plánov na výkup a vyvlastnenie pozemkov, čím mala vzniknúť majetkovo-právne nevysporiadaná časť dotknutých parciel, ktorú nevysporiadanú časť parciel si žalovaný osvojil bez právneho podkladu a včlenil do svojho areálu. Tieto sporné časti parciel mpč. 603/1, 602/1 a 601 tvoria časť parciel č. 3155/1 a č. 3155/5 zapísané vo vlastníctve žalovaného. Žalovaný so žalobou nesúhlasil, namietal nedostatok procesného spoločenstva, a teda aktívnu vecnú legitimáciu žalobcov v spore, tiež nedostatok naliehavého právneho záujmu. Pokiaľ žalobcovia tvrdia, že vlastnícke právo k označeným parcelám nadobudli dedením, ich tvrdenie nekorešponduje s výsledkom vykonaného dokazovania, predovšetkým z výsluchu v konaní vypočutého znalca Ing. Andreja Tarasoviča. Ako vyplynulo z jeho výpovede, parcely označené v dedičských rozhodnutiach mpč. 601, 602/1 a 603/1 neboli totožné s predmetom sporu, nakoľko takto označené parcely boli len zvyškovými parcelami po vyvlastnení bez polohopisného určenia nachádzajúce sa mimo zastavaného územia. Pokiaľ prebehlo dedičské konanie po smrti

pozemno-knižných vlastníkov, zapisovalo sa to do tzv. hluchého listu vlastníctva v evidencii nehnuteľností bez určenia, kde sa zostatková časť parcely nachádza. Žalobcovia preto skutočne nepreukázali, že sú vlastníkami sporných častí parcel tak, ako ich tvrdenia vyplývajú zo žaloby. Na základe týchto zistení sa súd stotožňuje s námietkou žalovanej strany, že pre prípad úspechu žaloby sa žalobcovia mali domáhať určenia, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po ich nebohých právnych predchodcoch, ktorí v čase vyvlastnenia a výkupu pozemkov boli nažive M. K., L. N., S. P., Z. P. a M. N., pričom tieto osoby boli skutočnými vlastníkami sporných parcel. Žalobcovia sa pokúsili o zmenu skutkových tvrdení v žalobe a v nadväznosti na to požiadali súd o pripustenie zmeny petitu žaloby, ako aj o povolenie vstupu nových účastníkov/strán do konania, čím prakticky deklarovali dôvodnosť námietok žalovanej strany voči žalobe v nadväznosti na neúplný okruh, ako aj nesprávny petit žaloby. Podľa súdu novotvrdené skutočnosti, nový okruh účastníkov/strán by vyžadoval vykonávanie ďalšieho dokazovania na tvrdené skutočnosti zo strany žalobcov, čím by došlo k neúmernému predĺženiu súdneho konania, bolo by to neefektívne a nehospodárne už aj s poukázaním na dĺžku konania. Žalovaný argumentoval a namietal nesprávne podanie žaloby, ako aj neúplný okruh účastníkov. V prípade žaloby o určenie vlastníctva alebo o určenie, že vec patrí do dedičstva, musia byť účastníkmi civilného procesu všetci katastrálni vlastníci, resp. ich právni nástupcovia. Ide o tzv. nútené procesné spoločenstvo. Neoznačenie všetkých subjektov núteného spoločenstva je samé osebe dôvodom zamietnutia žaloby. Súd sa preto stotožnil s argumentáciou žalovanej strany, že žalobcovia sa mali žalobou domáhať, že vlastníkom parcel boli v čase ich smrti ich právni predchodcovia tak, ako už bolo uvedené. V takom prípade by však žalobcami museli byť všetci právni nástupcovia poručiteľov, teda nielen osoby, ktoré žalobu podali, ale všetky osoby, ktoré prichádzali do úvahy ako dedičia. V nadväznosti na to sa dá súhlasiť aj s argumentáciou žalovanej strany, že na strane žalobcov absentuje vecná legitímácia - aktívna spočívajúca v tom, že žalobcovia nie sú nositeľmi tvrdeného subjektívneho práva, ktorého existenciu v žalobe tvrdia. Z dôvodu nepreukázania skutočností tvrdených v žalobe, a teda neunesenia dôkazného bremena zo strany žalobcov, súd žalobu zamietol. Ďalšími námietkami sa súd nezaoberal, nakoľko postačoval tento dôvod na zamietnutie žaloby, teda s námietkou prípadného vydržania vlastníctva žalovaným, či potreby uplatnenia vlastníckych nárokov v rámci reštitúcie sa nezaoberal. O náhrade trov konania rozhodoval súd v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 v spojení s § 257 Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovaných 1/ až 4/ a odvolanie žalovaného rozsudkom z 21. februára 2019 č. k. 9Co/156/2018-666 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP vo výroku, ktorým žalobu zamietol, druhým výrokom zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania, tak že priznal žalovanému voči žalobcom 1/ až 5/, voči každému z nich osobitne, nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v plnom rozsahu s tým, že o výške trov bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením, tretím výrokom priznal žalovanému voči žalobcom 1/ až 4/, voči každému z nich osobitne nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu s tým, že o výške trov rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením. Štvrtým výrokom žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi 5/ nepriznal. V odôvodnení uviedol, že po oboznámení sa s obsahom spisu, s výsledkami vykonaného dokazovania, zisteným skutkovým stavom, mal za to, že súd prvej inštancie v primeranom rozsahu zistil skutkový stav, ktorý bol podstatný pre rozhodnutie, ku ktorému dospel, právne závery, pre ktoré žalobu zamietol, tiež nie sú v nesúlade so skutkovými zisteniami. Z dokazovania, zistenia, ktoré súd prvej inštancie obsiahlo v rozsudku popísal, vyplýva, že ak mali žalobcovia za to, že nehnuteľnosti, určenie vlastníctva ku ktorým bolo predmetom konania, nemajú byť vo vlastníctve žalovaného, nakoľko mali byť v ich majetkovej sfére, mohli sa domáhať žalobou určenia, že patria do dedičstva po tých ich právnych predchodcoch, ktorí boli ako ich vlastníci zapísaní pred vyvlastnením a zákresom geometrického plánu, ktorým došlo k odčleneniu dielov z konkrétnych parcel. Napokon žalobcovia 1/ až 4/ si boli uvedeného vedomí, keďže v odvolaní namietali to, že súd prvej inštancie zamietol ich návrh, „ktorým sa snažili tento nedostatok napraviť“. Pokiaľ žalobcovia okolnosť nepripustenia zmeny žaloby, vrátane rozhodnutia súdu o zamietnutí ich návrhu na pristúpenie ďalších osôb do konania mali za porušenie práva na spravodlivý proces a princípu rovnosti zbraní, je potrebné uviesť, že dôvody, ktoré viedli súd k tomuto rozhodnutiu, vyplývajú z bodu 24. rozsudku a majú mať pôvod v zmene skutkových dôvodov a štádiu samotného procesu - návrh na zmenu žaloby a pripustenie ďalších osôb do konania bol súdu doručený po koncentrovaní na pojednávaní 20. marca

2018. Odvolací súd vyslovil, že postup súdu v konaní má vychádzať z princípu procesnej ekonómie ako jedného z podstatných princípov ovplyvňujúcich spravodlivé konanie. Právu žalujúcej strany na rozhodnutie o žalobe v primeranom čase zodpovedá právo žalovaného nebyť po neprimeraný čas vystavený neistote v zmysle toho, či nebude rozhodnuté v jeho neprospech. Pripustenie zmeny žaloby predpokladá samostatnú úvahu a záver súdu prejednávajúceho spor, posúdiť v konkrétnom štádiu konania návrh na zmenu žaloby. Proti uzneseniu, ktorým súd prvej inštancie nepripustil zmenu žaloby a nepripustil vstup ďalších účastníkov do konania nie je odvolanie podľa § 357 CSP prípustné, odvolací súd nebol kompetentný prehodnocovať úvahu súdu, preto sa žalobcami 1/ až 4/ tvrdeným porušením práva na spravodlivé konanie a rovnosť strán nezaoberal. Čo sa týka výhrady žalobcov 1/ až 4/ k tomu, že súdom ustanovený znalec sa v konaní vyjadroval k právnej stránke veci, s uvedenou výhradou je možné vo všeobecnosti súhlasiť, je to však sudca, ktorý vec právne posudzuje, z rozsudku však nevyplýva, že by súd prvej inštancie považoval vyjadrenie znalca za právny názor, ktorý bol dôvodom jeho rozhodnutia, v konkrétnych súvislostiach bola preto táto výhrada bez podstatného významu. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd vo vzťahu k žalobcom 1/ až 4/, ktorí podali odvolanie, podľa § 396 ods. 1, v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný bol v odvolacom konaní úspešný, priznal mu preto voči žalobcom 1/ až 4/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Voči žalobcovi 5/ žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko žalobca 5/ odvolanie nepodal.

3. Proti rozhodnutiu krajského súdu podali dovolanie žalobcovia 1/ až 4/ (ďalej aj „dovolatelia“) s poukazom na § 420 písm. f/ CSP. K namietanej vade uviedli, že podanou žalobou sa žalobcovia domáhali určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré boli pôvodne označené ako mpč. 601, 602/3 a 603/3, k. ú. N.. Parcely č. 602/3 a 603/3 boli vytvorené geometrickým plánom č. 71/1959, ktorý bol podkladom pre vyvlastnenie tam uvedených dielov a-f na základe rozhodnutia ONV v Prešove č. výst. 3033/61 zo dňa 21. októbra 1961. Na základe tohto GP, Okresný súd Prešov svojím uznesením č. d. 1517/62 zo dňa 06. júla 1962 na návrh OVS povolil zápis novovytvorenej parcely č. 457/3 (vytvorenej z dielov a-f) do vložky č. 411 a ostatné novovytvorené parcely, a medzi nimi aj mpč. 602/3 a 603/3 povolil zapísať do pôvodných vložiek. Dovolatelia však poukazujú na fakt, že súd sa v napadnutom rozsudku zaoberal parcelami č. 603/1, 603/2 a 601, avšak opomína skutočnosť, že geometrickým plánom č. 71/1959 boli vytvorené parcely č. 602/3 a 603/3, a že ide práve o tie parcely, ktoré následne neboli vykúpené ani vyvlastnené, a ku ktorým sa žalobcovia domáhajú určenia vlastníckeho práva. Geometrický plán č. 71/1959 predstavuje základný technický podklad, ktorý definoval vlastnícke právo nielen čo do plošného vymedzenia, ale aj geometrického a polohového určenia. Následne obe parcely č. 602/3 a 603/3 boli predmetom dedenia, parcela č. 602/3 bola predmetom rozhodnutia štátneho notárstva D 675/77 a následne aj dedičského rozhodnutia D 1346/92, ktorým ju nadobudla D. P.. Parcela č. 603/3 bola predmetom rozhodnutia št. notárstva D 1352/84 po neb. M. N., ktorým ju zdedila L. I.. Odvolací súd vychádzajúc z odôvodnenia napadnutého rozsudku sa zoberal len pôvodnými mpč. parcelami 603/1, 603/2 a 601, avšak absolútne opomína odvolaciu námietku žalobcov, že geometrickým plánom č. 71/1959 boli vytvorené nové parcely č. 603/3 a 602/3, ktoré tým, že boli vytvorené geometrickým plánom, mali svoje polohové aj geometrické určenie. Dovolatelia zastávajú názor, že toto bola zásadná otázka, na ktorú mal odvolací súd podať odpoveď, a ktorej vyriešenie bolo rozhodujúce pre správne rozhodnutie sporu. Pretože v prípade parciel č. 603/3 a 602/3 nejde o parcely, ktoré nemajú polohové a geometrické určenie, práve naopak, a rovnako je zrejmé, že tieto parcely boli predmetom dedenia. Preto potom argumentácia odvolacieho súdu, že predmetom dedenia mohol byť len majetok, ktorý v čase smrti poručiteľa bol polohovo a geometricky určený zákresom v katastrálnej mape, neobstojí. Nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia v ťažiskovej otázke (teda v otázke, že parcely č. 602/3 a 603/3, ktoré sú totožné s predmetom konania, a ktoré boli vytvorené GP č. 71/1959, teda mali svoje polohové aj geometrické určenie, boli žalobcami nadobudnuté dedením, a teda je daná ich aktívna legitímácia) spôsobuje nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku, keďže krajský súd svoj záver zaujal bez zrejmych odpovedí na skutkovo aj právne relevantné otázky. Navrhli napadnuté rozhodnutie krajského súdu v súlade s § 449 CSP zrušiť a vrátiť ho na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcov uviedol, že rozhodnutie krajského súdu je riadne a dostatočné, vyhotovené v súlade s § 220 ods. 2 CSP a odvolací súd sa v ňom presvedčivo vysporiadal s o všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a právne relevantnými námietkami žalobcov. Navrhol dovolanie odmietnuť a priznať mu plnú náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany sporu, v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpené advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné treba odmietnuť. Odôvodnenie uvedeného záveru je uvedené v nasledujúcich bodoch.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015).

7.1. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 319/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014).

7.2. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

8. Naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky). Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. V danom prípade dovolatelia prípustnosť dovolania odvodili z § 420 písm. f/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Aj vo vzťahu k § 420 písm. f/ CSP (tak, ako v prípade ďalších väd zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny

názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 8/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 73/2017).

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

14. Porušenie práva na spravodlivý proces a zmätočnosťnú vadu podľa § 420 písm. f/ CSP dovolateľa opreli o pochybenie odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) pri nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu a hodnotení dôkazov.

15. K námietke nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

15.1. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcov na spravodlivý proces. V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Je zrejmé, že prvoinštančným súdom obstarané skutkové zistenia a ich právne posúdenie považoval za natoľko správne, že ich nepotreboval nijako korigovať. Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov (odvolacieho a prvoinštančného), chápaných v ich organickej /kompletizujúcej/ jednote (viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalobcov, vyjadrenie žalovaného k tomuto odvolaniu, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov sporových strán, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozsudok súdu prvej inštancie považuje za vecne správny, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnia aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za

účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie nevyplýva nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odvolací súd sa vysporiadal vo svojom odôvodnení so všetkými podstatnými námietkami žalobcov (vznesenými aj v dovolaní). Žalobcovia preto nedôvodne argumentovali, že rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcov. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. sp. zn. I. ÚS 188/06).

15.2. Dovolací súd v tejto súvislosti upriamuje pozornosť na čl. 7 ods. 1 CSP, v ktorom je vyjadrený dispozičný princíp sporového súdneho konania, podľa ktorého súdne konanie sa zásadne začína na návrh strany sporu, pričom predmet konania určujú strany sporu postupom ustanoveným zákonom. Vo väzbe na uvedené sa žiada pripomenúť, že predmet civilného sporového konania (predmet sporu) je vymedzený petitom žaloby, resp. návrhu na začatie konania (tzv. žalobnou žiadosťou žalobcu) a základ uplatneného nároku je určený skutkovými okolnosťami, ktorými je petit zdôvodnený (pozri napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 290/2012, 8 Cdo 17/2020). Na základe uvedeného dovolací súd akcentuje, že v danom spore sa žalobcovia domáhali určenia vlastníckeho práva k predmetu sporu, a to nehnuteľnostiam vyplývajúcich z podanej žaloby v znení jej zmien súdom pripustených v súlade s geometrickým plánom č. 5/2006 Ing. Antona Fabiána (č. l. 14 a nasl. spisu) a znaleckým posudkom č. 1/2015 Ing. Andreja Tarasoviča (č. l. 394 a nasl. spisu) tak, že mali nadobudnúť vlastnícke právo dedením k parcelám mpč. 603/1, mpč. 602/1 a mpč. 601. Žalobcovia svoje odvolanie, ako aj dovolanie založili na tvrdení, že mali dedením nadobudnúť vlastnícke právo aj k mpč. 603/3 a mpč. 602/3, na ktorom základe tvrdili aj nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, keď sa nevyjadril k týmto parcelám (mpč. 602/3 a 603/3). Uvedené tvrdenie však nemá základ v predmete sporu, keď žalobcovia prehliadajú skutočnosť zjavne vyplývajúcu zo spisu, a to uznesenie okresného súdu vyhlásené na pojednávaní dňa 22. mája 2018 (č. l. 588 a nasl. spisu) o nepripustení zmeny petitu ich žaloby navrhovanej podaním zo dňa 7. mája 2018 doručenej súdu 16. mája 2018 (v uvedenom podaní sa žalobcovia zmieňujú aj o parc. mpč. 602/3 a 603/3, č. l. 550 spisu) vrátane rozhodnutia súdu o zamietnutí návrhu žalobcov na pristúpenie ďalších osôb do konania, ktorá zmena bola založená práve na zmene ich tvrdenia vo vzťahu k predmetu konania a označeniu parciel vrátane parciel mpč. 602/3 a 603/3, ktoré mali nadobudnúť dedením. Uvedené uznesenie o nepripustení zmeny žaloby nie je a ani nemôže byť predmetom dovolacieho prieskumu. Najvyšší súd (ktorý ani nie je súdom skutkovým, vid' § 442 CSP) pri posudzovaní prípustnosti dovolania nie je oprávnený preskúmať ani správnosť postupu súdu pri aplikácii § 140 a nasl. CSP (predtým § 95 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 v znení do 30. júna 2016, ďalej aj „O. s. p.“), teda v konečnom dôsledku správnosť jeho rozhodnutia o ne/pripustení zmeny žaloby. Ide tu o výsledok vnútorného presvedčenia súdu a jeho myšlienkového postupu, v danom prípade okresného súdu, keď žalobcovia ani neboli oprávnení napadnúť odvolaním správnosť tejto úvahy, lebo odvolanie proti uzneseniu, ktorým sa pripustila alebo nepripustila zmena žaloby, prípustné nebolo (§ 202 ods. 3 písm. f/ O. s. p.) a ani nie je (§ 357 CSP), aj keď nová právna úprava podľa CSP zmenila koncepciu prípustnosti odvolania proti uzneseniu tým, že neustanovuje taxatívny výpočet uznesení, proti ktorým odvolanie prípustné nie je, ale naopak taxatívne ustanovuje okruh uznesení, proti ktorým odvolanie prípustné je. Ani dovolací súd, posudzujúci prípustnosť dovolania z hľadiska možnosti výskytu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (§ 237 písm. f/ O. s. p.) tak nemohol prehodnocovať správnosť tejto úvahy (pozri bližšie R 52/2012 a sp. zn. I. ÚS 472/2014).

15.3. Dovolací súd napokon pripomína, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka konania, resp. strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením práva a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky, či pripomienky nastolené účastníkom konania (stranou sporu), ale len na tie, ktoré súvisia s predmetom súdnej ochrany a majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzalo do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (bližšie pozri

rozhodnutia Ústavného súdu SR vo veciach sp. zn. IV. ÚS 115/03, či sp. zn. III. ÚS 60/04 - www.concourt.sk). Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti najmä uvádza: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad.“ (napr. Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Recueil III/1997, či rozsudok vo veci Ruiz Torija c. Španielsko a Hiro Balani c. Španielsko, oba z 9. decembra 1994, Annuaire, séria A č. 303 A a č. 303 B). V danom prípade dovolací súd nezistil, že by dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo dostatočné a presvedčivé v o vzťahu ku všetkým v spore rozhodujúcim skutkovým a právnym okolnostiam týkajúcich sa predmetu sporu, na základe čoho je tak zrejmé, že v danom spore sa nejedná o tak výnimočnú situáciu nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosť) rozhodnutia, ktorá by mohla založiť prípustnosť dovolania (bližšie bod 15., 15.1. a 15.2. tohto rozhodnutia).

16. Pokiaľ dovolatelia tvrdia, že vzhľadom na nimi v dovolaní uvádzané skutočnosti je ich aktívna vecná legitímácia daná, čím v súvislosti s vadou § 420 písm. f/ CSP namietajú nesprávny právny záver odvolacieho súdu v tejto otázke, dovolací súd v tejto súvislosti poznamenáva, že najvyšší súd už v rozhodnutí R 34/1993 vyslovil, že otázka tzv. vecnej legitímácie účastníka (aktívnej alebo pasívnej), je z hľadiska prípustnosti dovolania irelevantná. Vecná legitímácia vyplýva z hmotného práva, má ju ten, kto je podľa hmotného práva nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti (aktívna, pasívna). Záver odvolacieho súdu o tom, že strana v konaní nie je vecne legitímovaná, predstavuje otázku spadajúcu pod právne posúdenie veci. Nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP (viď R 54/2012, aj R 24/2017, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 3 Cdo 105/2018, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014) a tým prípustnosť dovolania.

17. Pre prípad námietok dovolateľov smerujúcich k údajnému pochybeniu odvolacieho (i prvoinštančného) súdu v procese dokazovania, resp. hodnotení dôkazov (najmä podľa tvrdenia dovolateľov geometrického plánu č. 71/1959, výsluchu znalca, atď.), najvyšší súd už podľa predchádzajúcej právnej úpravy dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj judikáty R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru odvolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie, nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

18. Na základe vyššie uvedeného dovolateľa v prejednávanej veci nepreukázali opodstatnenosť porušenia práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP, preto najvyšší súd ich dovolanie podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

19. Dovolací súd pre úplnosť považuje ešte za potrebné dodať, že pri posudzovaní práva na spravodlivý proces je potrebné zohľadniť aj možnosť účastníka korigovať nesprávny postup súdu. Aj v prípade posudzovania „odňatia možnosti konať pred súdom“ podľa § 237 písm. f/ O. s. p. súd zohľadňoval procesnú zodpovednosť strán sporu. Podľa vtedajšej judikatúry dôvodom dovolania nemohlo byť akékoľvek odňatie možnosti konať pred súdom; súdna prax zaujala k tejto otázke zužujúci výklad. „Podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. nie je splnená v prípade, že sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom pre časť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania, napr. tým, že mohol podať proti rozsudku, ktorý mu bol riadne doručený, odvolanie (R 39/1993).“ V danom prípade vo svojom riadnom opravnom prostriedku (odvolaní) dovolatelia využili možnosť uplatniť svoj vplyv na konanie, a to vyjadrením sa nielen k vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, ale aj k tvrdeným procesným vadám, s ktorými sa dostatočne v dôvodoch svojho rozhodnutia vysporiadal už odvolací súd.

20. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3

veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.